

Sprawa C-723/22

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

24 listopada 2022 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Oberlandesgericht München (Niemcy)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

24 listopada 2022 r.

Strona wnosząca odwołanie:

Citadines Betriebs GmbH

Druga strona postępowania odwoławczego:

MPLC Deutschland GmbH

OBERLANDESGERICHT MÜNCHEN (wyższy sąd krajowy w Monachium, Niemcy)

[...]

POSTANOWIENIE

W sprawie

MPLC Deutschland GmbH, [...] Wachenheim

– strona powodowa i druga strona postępowania odwoławczego –

[...]

przeciwko

Citadines Betriebs GmbH, [...] Eschborn

– stronie pozwanej i stronie wnoszącej odwołanie –

[...]

w przedmiocie naruszenia praw autorskich do trzeciego odcinka pierwszego sezonu serialu „Wickie und die starken Männer” pod tytułem „Der Donnergott”

29 izba cywilna Oberlandesgericht München (wyższego sądu krajowego w Monachium) [...] po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 24 listopada 2022 r. wydała w dniu 24 listopada 2022 r. następujące

postanowienie:

- I. Postępowanie zostaje [...] zawieszono.
- II. Na podstawie art. 267 ust. 2 TFUE kieruje się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w celu dokonania wykładni
 - art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (zwanej dalej „dyrektywą 2001/29/WE”)

następujące pytanie prejudycjalne:

- czy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE należy dokonywać w ten sposób, że sprzeciwia się on krajowemu przepisowi lub zwyczajowi, zgodnie z którym udostępnienie urządzeń przeznaczonych do umożliwienia lub dokonania przekazu, takich jak odbiorniki telewizyjne w pokojach lub na siłowni w hotelu, stanowi publiczne udostępnianie, jeżeli wprowadzie dodatkowo przesyłany jest sygnał nadawczy do tych urządzeń poprzez należąca do hotelu kablową sieć rozdzielczą, ale ta retransmisja drogą kablową jest zgodna z prawem ze względu na nabytą przez hotel licencję?

Uzasadnienie:

Strony postępowania toczącego się przed sądem odsyłającym spierają się co do tego, czy strona pozwana jako przedsiębiorstwo prowadzące hotel naruszyła przysługujące stronie powodowej – w świetle jej twierdzeń – prawo do publicznego udostępniania w odniesieniu do odcinka serialu telewizyjnego pod tytułem „Wickie und die starken Männer” w ten sposób, że w związku z nadaniem tego odcinka przez publicznego nadawcę telewizyjnego można go było obejrzeć na udostępnionych przez stronę pozwaną odbiornikach telewizyjnych w pokoju hotelowym i na siłowni, do których strona pozwana zgodnie z prawem – na

podstawie nabytej licencji – przekazywała sygnał nadawczy poprzez należącą do hotelu kablową sieć rozdzielczą.

1. Ramy prawne

a. Prawo Unii

Wybrane motywy dyrektywy 2001/29/WE mają następujące brzmienie:

(23) Niniejsza dyrektywa powinna bardziej zharmonizować obowiązujące prawo autora do publicznego udostępniania utworu. Prawo to należy rozumieć w szerszym znaczeniu, jako obejmujące każde udostępnianie utworu odbiorcom nieznajdującym się w miejscu, z którego przekazywanie pochodzi. Prawo to obejmuje każdą publiczną transmisję lub retransmisję utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym nadawanie programów; prawo to nie powinno obejmować żadnych innych działań.

(27) Zwyczajne dostarczenie urządzeń przeznaczonych do umożliwienia lub dokonania przekazu nie stanowi samo w sobie przekazania w rozumieniu niniejszej dyrektywy.

(32) Niniejsza dyrektywa zawiera wyczerpujące wyliczenie wyjątków i ograniczeń dla prawa do zwielokrotniania i prawa do publicznego udostępniania utworu. Niektóre wyjątki lub ograniczenia odnoszą się jedynie do prawa do zwielokrotniania, jeżeli jest to właściwe. Lista w należyty sposób uwzględnia różnorodność tradycji prawnych państw członkowskich, a jednocześnie ma za zadanie zapewnić funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Państwa członkowskie powinny w sposób spójny stosować te wyjątki i ograniczenia, co zostanie ustalone podczas oceny wdrożenia przepisów w przyszłości.

Dyrektywa 2001/29/WE stanowi między innymi, co następuje:

Artykuł 1

Zakres

(1) Niniejsza dyrektywa dotyczy ochrony prawnej praw autorskich i pokrewnych w ramach rynku wewnętrznego, ze szczególnym uwzględnieniem społeczeństwa informacyjnego.

Artykuł 3

Prawo do publicznego udostępniania utworów i prawo podawania do publicznej wiadomości innych przedmiotów objętych ochroną

- (1) Państwa członkowskie powinny zapewnić autorom wyłączne prawo do zezwalania lub zabrania na jakiegokolwiek publiczne udostępnianie ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, włączając podawanie do publicznej wiadomości ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

b. Prawo krajowe

Fragmenty § 15 Urheberrechtsgesetz (ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Niemcy; zwanej dalej „UrhG”) mają następujące brzmienie:

- (2) Twórca ma ponadto wyłączne prawo do publicznego udostępniania swojego utworu w formie niematerialnej (prawo do publicznego udostępniania). Prawo do publicznego udostępniania obejmuje w szczególności:
 1. prawo przedstawiania, wykonywania i reprezentowania (§ 19),
 2. prawo podawania do publicznej wiadomości (§ 19a),
 3. prawo nadawania (§ 20),
 4. prawo udostępniania za pomocą nośników wizualnych lub dźwiękowych (§ 21),
 5. prawo rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych oraz ich publicznego udostępniania (§ 22).

Paragraf 20 UrhG ma następujące brzmienie:

Prawo nadawania to prawo do podawania do publicznej wiadomości utworu poprzez sygnał nadawczy taki jak sygnał radiowy i telewizyjny, satelitarny, kablowy lub podobne środki techniczne.

Paragraf 20b UrhG stanowi między innymi:

- (1) Prawo do retransmitowania nadawanego utworu w ramach programu przekazywanego w całości w tym samym czasie i w niezmienionej postaci (retransmisji) można wykonywać jedynie za pośrednictwem organizacji zbiorowego zarządzania. Nie dotyczy to
 1. praw do utworu nadawanego wyłącznie w Internecie,
 2. praw, które nadawca radiowy lub telewizyjny wykonuje w odniesieniu do swoich programów.

Paragraf 22 UrhG stanowi:

Prawo rozpowszechniania programów radiowych i telewizyjnych oraz ich publicznego udostępniania to prawo do umożliwiania publicznego odbioru tych programów oraz polegających na publicznym udostępnianiu odtworzeń utworu poprzez ekran, głośnik lub podobne urządzenia techniczne. Paragraf 19 ust. 3 stosuje się odpowiednio.

2. Okoliczności sprawy w postępowaniu głównym

- a. Strona powodowa, niezależna w świetle prawa niemieckiego organizacja zbiorowego zarządzania o celu zarobkowym, pozywa spółkę prowadzącą hotel – stronę pozwaną – o zaniechanie publicznego udostępniania odcinka serialu telewizyjnego pod tytułem „Wickie und die starken Männer” poprzez nadawanie sygnału za pośrednictwem odbiorników telewizyjnych ustawionych przez stronę pozwaną w pokojach i na siłowni swojego hotelu w Monachium w zakresie, w jakim sygnał nadawczy jest doprowadzany do odbiorników telewizyjnych za pomocą kabla koncentrycznego lub kabla do transmisji danych.

Powództwo to ma swe źródło w wydarzeniu, do którego doszło w dniu 17 listopada 2019 r. o godz. 6.20, kiedy pan X i trzy inne osoby oglądali jako goście w swoich pokojach na udostępnionym przez hotel odbiorniku telewizyjnym nadawany przez publicznego nadawcę telewizyjnego odcinek serialu. Pan X oglądał ponadto ten odcinek na hotelowej siłowni.

Odbiorniki nie zostały włączone przez stronę pozwaną, sygnał telewizyjny był za każdym razem doprowadzany do urządzeń równocześnie i w niezmienionej postaci przez należącą do hotelu kablową sieć rozdzielczą. Jeśli chodzi o retransmisję drogą kablową, strona pozwana zawarła z niemieckimi organizacjami zbiorowego zarządzania szereg umów licencyjnych w jej przedmiocie.

Strona pozwana uważa, że ma prawo udostępniać swoim gościom na odbiornikach telewizyjnych w pokojach i na siłowni w ramach objętej licencją retransmisji drogą kablową audycje nadawane w dostępnej bezpłatnie telewizji publicznej.

Strona powodowa jest natomiast zdania, że strona pozwana dopuszcza się naruszenia praw autorskich w odniesieniu zarówno do odbiorników telewizyjnych ustawionych w pokojach, jak i do odbiornika telewizyjnego udostępnionego przez nią na siłowni, ponieważ przekazując sygnał nadawczy poprzez należącą do hotelu kablową sieć rozdzielczą, ingeruje w prawo publicznego udostępniania. To, że strona pozwana uzgodniła z organizacjami zbiorowego zarządzania prawo do retransmisji drogą kablową, nie ma zdaniem strony powodowej znaczenia.

- b. Sąd odsyłający skłania się ku temu, by interpretować transponujące art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE przepisy krajowe zawarte w § 22 UrhG

i § 20b ust. 1 UrhG w związku z § 15 ust. 2 pkt 3 i 5 UrhG w taki sposób, że, choć w świetle wykładni zgodnej z tą dyrektywą, w myśl jej motywu 27 nie można, co prawda, samego udostępniania odbiorników nie można uznać za publiczne udostępnianie (zob. wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 2 kwietnia 2020 r., Stim i SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, pkt 35, i z dnia 7 grudnia 2006 r., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, pkt 46), to jednak dochodzi do ingerencji w to prawo poprzez wcześniejszą retransmisję sygnału do odbiorników za pośrednictwem należącej do hotelu kablowej sieci rozdzielczej (wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 7 grudnia 2006 r. SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, pkt 42, i z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, pkt 47, 54).

Pojęcie „publicznego udostępniania” zakłada spełnienie dwóch kumulatywnych warunków, mianowicie musi mieć miejsce „czynność udostępniania” utworu, a utwór musi zostać udostępniony „publiczności” (wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 16 marca 2017 r., AKM, C-138/16, EU:C:2017:218; z dnia 7 sierpnia 2018 r., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634 oraz z dnia 19 grudnia 2019 r. Nederlands Uitgeversverbond, C-263/18, EU:C:2019:1111, pkt 61). Nieodzowna rola przypada użytkownikowi i zamierzonemu charakterowi jego działania, gdy podejmuje działania – z pełną świadomością ich konsekwencji – mające na celu udzielenie swoim klientom dostępu do chronionego utworu, w szczególności w sytuacji, gdy wobec braku takich działań jego klienci nie mogliby korzystać z nadawanego utworu lub to korzystanie byłoby znacznie utrudnione (wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 15 marca 2012 r., SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, pkt 82 i z dnia 15 marca 2012 r. Phonographic Performance (Ireland), C-162/10, EU:C:2012:141, pkt 31; Stichting Brein, EU:C:2017:456, pkt 26).

Samo dostarczenie odbiorników różni się istotnie od czynności udostępnienia, w ramach których podmioty świadczące usługi celowo czynią ze swojej klienteli odbiorców transmisji utworów chronionych, doprowadzając dodatkowo i rozmyślnie sygnał nadawczy za pośrednictwem odbiorników telewizyjnych i radiowych, które zainstalowały w swoim zakładzie (wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 2 kwietnia 2020 r., Stim i SAMI, C-753/18, EU:C:2020:268, pkt 35, i z dnia 31 maja 2016 r., Reha Training, C-117/15, Reha Training, EU:C:2016: 379, pkt 47, 54).

- c. Sąd odsyłający uważa jednak, że pojęcie „czynności udostępniania” w sprawie podlegającej jego rozstrzygnięciu budzi, w świetle wskazanych wyżej zasad, wątpliwości w związku z tym, że zachowanie strony pozwanej wykraczające poza samo udostępnienie odbiorników polegało jedynie na retransmisji sygnału telewizyjnego poprzez należąca do hotelu kablową sieć rozdzielczą, do czego strona pozwana była uprawniona w oparciu o licencję bezspornie jej udzieloną przez organizację zarządzania zbiorowego. Poprzez rozdzielanie przewidzianego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE publicznego udostępniania w prawie krajowym na prawo, o którym mowa

w § 20b UrhG („retransmisja”), i prawo, o którym mowa w § 22 UrhG („rozpowszechnianie programów radiowych”), wątpliwe wydaje się to, czy w ogóle zasadny jest wniosek o istnieniu po stronie użytkownika zamiaru dokonania „czynności udostępniania” na podstawie zachowania, do którego jest uprawniony zgodnie z licencją w świetle § 20b UrhG, to jest retransmisji drogą kablową w ramach hotelu, jeżeli poza tym jego zachowanie polega jedynie na udostępnieniu odbiorników, które nie stanowi przesłanki naruszenia.

W odniesieniu do art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE reprezentowany jest, co prawda, pogląd, zgodnie z którym co do zasady nie chodzi o legalność czy też nielegalność źródła w ramach czynności udostępniania [...]. Wydaje się to jednak problematyczne w związku z tym, że w niniejszej sprawie miałyby miejsce odrębne wykorzystanie dwóch aspektów publicznego udostępniania zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE ze względu na pełną harmonizację praw do wykorzystania utworu w dyrektywie, która określa wiążąco również maksymalny poziom ochrony (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 lutego 2014 r., *Svensson i in.*, C-466/12, EU:C:2014:76, pkt 37, 40 [...]).

Sąd odsyłający uważa, że w sprawie podlegającej rozstrzygnięciu udostępnianie ma charakter publiczny, gdyż goście hotelu to znaczna liczba osób, które za każdym razem stanowią nową publiczność, ponieważ zmiany gości hotelowych zarówno w pokojach, jak i na siłowni zwykle następują bardzo szybko po sobie (zob. wyroki Trybunału Sprawiedliwości: z dnia 7 grudnia 2006 r., *SGAE*, C-306/05, EU:C:2006:764, pkt 38, 39, 42; i z dnia 15 marca 2012 r., *Phonographic Performance (Ireland)*, C-162/10, EU:C:2012:141, pkt 41, 42, 51).

W ramach następującego pytania prejudycjalnego sąd odsyłający zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o dokonanie wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE. Jego podstawą są istniejące po stronie sądu odsyłającego wątpliwości co do tego, czy do „czynności udostępniania” dochodzi w sytuacji, w której użytkownik utworu objętego ochroną posiada w świetle prawa krajowego licencję na retransmisję drogą kablową, a poza tym jego zachowanie ogranicza się do udostępniania odbiorników:

Czy wykładni art. 3 ust. 1 dyrektywy 2001/29/WE należy dokonywać w ten sposób, że sprzeciwia się on krajowemu przepisowi lub zwyczajowi, zgodnie z którym udostępnienie urządzeń przeznaczonych do umożliwienia lub dokonania przekazu, takich jak odbiorniki telewizyjne w pokojach lub na siłowni w hotelu, stanowi publiczne udostępnianie, jeżeli wprawdzie dodatkowo przesyłany jest sygnał nadawczy do tych urządzeń poprzez należąca do hotelu kablową sieć rozdzielczą, ale ta retransmisja drogą kablową jest zgodna z prawem ze względu na nabytą przez hotel licencję?

[...]

DOKUMENT ROBOCZY